

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercurul si Duminica, Fieca, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe un anu séu 40 doidlecri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de facare publicara. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 70.

Brasovu, 16/4 Septembre, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Noi Franciscu Iosifu I. din grati'a lui Ddiu imperatu alu Austriei, Rege Apostolicu din Ungari'a, Boemi'a, Galiti'a si Lodomeri'a; Rege alu Lombardiei, Venetiei si Iliriei; Archiduce alu Austriei; Mare Principe alu Transilvaniei si Comite alu Secuiloru etc. etc. etc.

Ilustriloru, Reverendiloru, Nobililoru, Magnificiloru, Spectabiloru, de genu nobilu Nascutiloru, Onorabililoru si Circumspectiloru Nostri Iubiti Credintios!

Cu diplom'a Nôstra imperatésca din 20 Oct 1860 amu aflatu Noi intre marginile defipte in aceeași a restitui institutiunile constitutiunale ale tieriloru corónei Nôstre unguresci cu intentiunea de a mediuloci definitiv'a regulare a relatiuniloru de dreptu de statu alu tieriloru acestora pe o basa duratória.

Pentruca preainsemnat'a cestiune a regularii relatiuniloru de dreptu de statu alu iubitului Nostru Mare Principatu Transilvani'a, pe longa intim'a legatura, in care sta tier'a acést'a catra corón'a Nôstra ungarica, se se aduca la o multiamitória definitiva resolvire, amu aflatu Noi de necesariu a conchiamá constitutiunal'a dieta a Marelui Nostru Principatu Transilvani'a pe **19 Nov.** a. c. in liber'a r. Nôstra cetate Clusiulu, cu compunerea defipta prin art. XI de lege din 1791, si e a se propune dietei acesteia cá obiectu de consultare unicu si eschisivu revisiunea art. de lege I din 1848 despre uniunea Ungariei si a Transilvaniei, privitoriu la interesele comune ambeloru tieri.

Inse pentruca in diet'a acést'a si clasele de poporu, care mai inainte nu era indreptatite, si a caroru deplin'a egala indreptatire s'a asecuratu de catra Noi de repetite ori, se-si capete comesurat'a s'a reprezentatiune, dechiaramu Noi de indreptatiti a se impartasi la alegerile dietei acesteia pe toti aceia, oari dupa cele din urma incheiate. tabele de contributiune platescu o suma de 8 fl. v. a. contributiune drépta, fara darea pe capu si fara adause (aruncaturi).

Deodata amu portatu Noi de grigia, cá cei ce se tienu de clasele acestea de poporu, care mai inainte nu erá indreptatite, se si afle primirea in celelalte parti constitutive legale ale dietei.

Noi pentru diet'a acést'a amu denumitu Comisariu reg. dietalu deplinu imputeritu, de locotiitoriu alu persónei Nôstre regesci, pre sinceru iubitului Nostru Consiliariu actualu intimu, Presiedintele Guberniului Nostru r. transilvanu, Cav. corónei de feru clasa I, LMC. cont. Ludovicu Folliot de Crenneville.

Dreptu aceea Noi ve insarcinamu in gratia pre voi iubitiloru credintiosi a conchiamá diet'a pre diu'a si in loculu defiptu de Noi si a emite indata ordinele corespundiátorie catra comitate, districte, inchisivu si catra districtulu Naseudului, catra scaunele secuiesci, apoi la scaunele si districtele sasesci, la cetatile libere regesci, computandu la olalta pre cele aflatorie in scaunele sasesci si in districte, mai incolo la orasiulu Orasci'a; in fine catra fóstele comune opidane Reginulu si Fagarasiulu redicate in sierulu cetatiloru si la primarii opideloru caroru constitutionalmente la compete dreptulu a fi reprezentati in dieta, pentru cá in intielesulu determinatiuniloru articulului XI de lege din anulu 1791 si pre lunga atragerea tuturoru celoru dechiarati acuma de indreptati la alegere, se se executese alegeera deputatiloru la acést'a dieta cu intetirea ceruta de impregiurarile de facia.

Spre scopulu acesta totusi eschisivu numai spre scopulu esecutarei acestoru algeri se impoterescu cu deosebire Comitii supremi ai Comitatoru, supremii Capitani ai districteloru, supremii judi regesci ai scauneloru secuiesci cá in intielesulu instructiunei aplacitate de Noi cu resolutiunea din 25 Martiu 1861, facuta voue cunoscuta cu deoretulu de curte din 26 Martiu 1861 Nr. 886, se compuneti comitetele detiermurite mai deaprópe intr'aceleasi, suptu a caroru coajutoriu voru avé (fispanii) a porta grigis cu tóta stricteti'a pentru consciéntiós'a esecutare a alegeriloru si pentru sustinerea

linistei si a ordinei, pelunga acestea statulu de acum alu ampioatiloru in jurisdictiunile aceste, cu tóta esecutarea algeriloru, are a remané in statu quo.

Faciamu acést'a de Noi ordonata conchiamare a dietei constitutiunale a Marelui Nostru Principatu Ardélulu ne amu aflatu mai incolo determinati a disolva diet'a cea conchiamata in libera Nôstra cetate Sibiuu cu rescriptulu Nostru din 21 Aprile 1863 pe temeulu unei Ordine de alegere provisorie, si ve insarcinamu pe Voi iubitiloru credintiosi cá se faceti acést'a ordonare a Nôstra indata cunoscuta tuturoru jurisdictiuniloru tierii; si despre acést'a pe calea Presidiului acestei diete se incunoscintiati atatu pe cei alesi catu si pe membrii chiamati din acelesi (jurisdictiuni).

Caroru Noi de altumintrelea cu grati'a si favórea Nôstra c. regia si de mare principe alu tieriei remanemu nestramutatu aplecatu.

Datu in castrulu Nostru de petrecere Lacsenburgu in prima Septembre una miie optu sute siesedieoi si cincii in anulu alu sieptesprediecelea alu gubernarii Nôstre.

Franciscu Iosifu m. p.

Franciscu conte Haller m. p.

la propriulu mandatu alu Mai. S'ale c. r. apostolice:

Nicolau conte Teleki m. p.

Mai. S'a cu resolutiune de 7 Sept. a benevoitu a concede, cá fostulu Statuum Praeses Br. Fr. Kemény se fia presiedinte dietei acesteia.

Domnule Redactoru!

Legea carea va trebui se faca si va face neaparatu cele mai mari greutati in viitória dieta a Ungariei va fi articululu III alu dietei unguresci din 1847/8 sanctionatu si publicatu dupa tóte formele cerute de legi. Mai sunt si alti articuli de lege din an. 1848 carii au trebuintia de o revisiune, articululu inse III este acela carele privesce deadreptulu pre regele cu tóte atributiunile sale de suveranu; dela acelu articulu depinde complanarea séu incurcatur'a si mai mare a tuturoru celorualte diferentie cate s'au mai escatu dela 1848 incóce intre Coróna si tíera, intre Ungari'a si intre tierile germano-slave séu strinsu austriace, cum si chiaru intre Ungari'a si Transilvani'a. Póte fi ca acést'a opiniune a mea se va para un oru ómeni cá unu paradoxon; tocma inse pentru aceea eu rogu pe on. Redactiune, cá se dea locu celu puoinu la cei mai importanti §§-i din susu citatulu artic. III de lege in traductiune acurata, pentruca asié se aiba toti cititorii Gazetei ocaziune de a cunósce adeveratulu, genuinulu statu alu cestiunii. De altumintrea legile din 1848 cu scirea nôstra totu nu s'au tradusu niciodata in romanesce.

Art. III de lege suna despre: „Compunerea ministeriului ungurescu independinte respundiatoru;“ eata inse ce decisiuni importante mai sunt amestecate si intretiesute sub aceeași titula si in acelasu articulu de lege:

§ 1. Persón'a Maiestatii S'ale a regelui este sacra si sacrosanta*).

§ 2. Absentandu Maiestatea S'a din tíera, Palatinulu si locutionetoralu regescu in tíera si in partile impreunate cu aceea, pe langa tienerea in a sa intregime a unitatii Corónei si a legamintii cu monarchi'a, va esercita potestatea esecutiva pe calea legii si a constitutiunii cu plenipotintia **absoluta**)**, eara in acestu casu persón'a Palatinulu de acum a oes. regescului archiduce Stefanu este asemenea sacro-santa.

§ 3. Maiestatea S'a si in nefiinti'a de facia a S'a Pala-

*) Nevatamabila, inviolabila, neviolabila = inviolabilis. Trad.

***) In originalu e teljes hatalommal, in trad. germana mit unbeschränkter Machtvollkommenheit. Acesti termini se'i insemnamu fórte bine. Trad.

tinulu si locutienetorul regescu voru esecuta potestatea esecutiva intru intielesulu legiloru prin ministeriulu ungurescu independinte, si orice dispusetiuni, porunci, decisiuni, denu-miri ale L o r u numai asié au valóre, déca unulu dintre mi-nistrii resiedictori in Buda-Pest'a le va subsemna.

§ 4. Fiicare membru alu ministeriului este respundie-toru pentru orice lucrare oficiala a sa.

§ 5. Resiedinti'a ministeriului este Buda Pest'a.

§ 6. In tóte acelea afaceri, oare pana acum s'au tienutu ori ca aru fi trebuitu se se tiena de ceroulu activitatii cancelariei ung. regesci de curte, de alu consiliulu locutiene-toru regescu, de alu tesaurariatulu regescu, la care se intie-lege si montanistic'a si preste totu in tóte afacerile civile, e-clesiastice, camerale si militare, si preste totu in tóte afacerile privitóre la apararea tierii, Maiestatea S'a va esecuta de acum inainte potestatea esecutiva numai prin ministeriulu ungurescu.

§ 7. Denumirea arhiepiscopiloru, episcopiloru, preposi-tiloru si abatiloru, a baroniloru tierii, esecutiulu dreptului gratiei, cum si impartirea de nobletia, de titule si ordine se cuviniu nemidilocitu Maiestatii S'ale totudeauna pre langa con-trasemnarea respektivulu ministru ungurescu respundietoru.

§ 8. Asupra intrebuintariii armatei unguresci afa ra din tíera, precum si denumirile la rangurile ostasiesci le va decide totu Maiestatea S'a pre langa contrasemnarea unui ministru ungurescu respundietoru, care in conformitate cu § 13 va fi totudeauna pre langa persón'a sa regésca.

§ 9. Acelea obiepte, pe care corpurile gubernementale anumite in § 6 avea datin'a de ale substerne Maiestatii S'ale spre decisiune definitiva, in absentia Maiestatii S'ale din tíera trebue se se supuna prin ministeriu la decisiunea Palatinulu si regesculu Locutienetoru, afara de cele anumite in § 7 si 8.

§ 10. Ministeriulu consta din unu presiedinte, si déca acesta nu príimesce portfoiu, afara de elu inca din optu ministrii.

§ 11. Pre ministru presiedinte ilu denumesce in ab-sentia Maiestatii S'ale din tíera Palatinulu si regesculu locu-tienetoru cu príimirea Maiestatii S'ale.

§ 12. Pe ceilalti ministrii ii supune presiedintele la prea nalt'a confirmare.

§ 13. Unulu dintre ministrii va fi necurmatu pre langa persón'a Maiestatii S'ale, si la tóte acelea referentie, care prí-vescu patri'a de comunu cu tierile ereditarie, avendu a confaptui, in acestea referentie va representa tíer'a sub respundere.

§ 14. Ministeriulu, afara de acelu membru, carele a-flanduse langa persón'a Maiestatii S'ale, va avea a supra-veghé afacerile anumite in § 13, se va destace in urmatórele sectiuni.

a) pentru afacerile din laintru. b) Finantiale tieriei. c) Lucrurile publice, midilócele de comunicatiune si corabierea. d) Agricultur'a, industri'a si comerciulu. e) Relegiunea si invatiamentulu publicu. f) Justiti'a si gratia si g) apara-rea tierii.

§ 15. In fruntea fiacarei sectiuni, precum si a persona-lulu tienetoru de aceea si statatoru sub directiunea respekti-vulu capu de sectiune sta cate unu ministru.

§ 16. Modulu manipulatiunii din laintru ilu determina insusi ministeriulu. (Va urmá.)

Comasatiunea.

Pana ce altii facu la politica mare de aici pana in Pest'a si pana in Schleswig-Holstein si chiaru pana la Mexico, dati se ne mai ocupamu noi inca cu o cestiune d o m e s t i c a, asupra careia in diferitele clase earasi domnesoc confusiune infricosiata si carea pana acum reu intielésa, mai reu tractata si fórte reu pusa in lucrare, in locu se ajunga a fi unu sor-ginte (isvoru) de venitu si de fericire, a fostu pentru mai multe familii cauza de apunere si ruina totala.

Sciti ca noi suntemu in principiulu amici ai comasa-tiunii, ca inse cu atatu suntemu contrari mai determinati ai modulu cu care si ai midilóceloru prin care s'au facutu pana acum mai multe comasatiuni; credemu earasi ca cititoriloru n'au remasu aacunsa nici acea impregiurare, cumca cestiunea comasatiunii a fostu pana acum (séu dóra ca mai este si pana astadi) unu felu de noli me tangere, pentruca ori candu ai fi voitutu a o discuta si aventura pe calea presei, totudeauna ti se amerintiá cu titulu: a de comunistu, hotiu, rapitoru, duemanu alu boierimii si alte blastamati de felulu acesta. Nu sciu déca inca acum vomu fi scutiti de ase-menea inferature. Cu tóte acestea luandu esemplu mai dea-própe dela „Korunk“ ne vomu incerca si noi noroculu de a

face comasatiunea incai obieptu alu unei discusiuni private, prin urmare celu pucinu astadata nu ne vomu ocupa cu ea in modu cum se dice meritoriu, carele si de altmintrea ar re-cere o carte intréga, ci ne vomu incerca numai a insemna stadiulu la care ajunse acésta cestiune pre catu importanta pre atatu uritiósa.

Poporulu tieranu fara diferentia de nationalitati nici pana astadi nu pricepe ce este aceea comasatiune, comasatie, com-masatio, séu cum ii dicu romanii pe alocurea cu m ê s u r ' a, cumesarea, cu mesuti'a; ear' intrebandu noi pe badea Ioanu ca ce este aceea comasati'a, elu iti respunde: apoi uitate ju-pane, candu vine domnu ingerelu (ingenieur) si isi pune mas'a si cele trei picióre de lemnu si se uita pe campu in susu si in diosu si apoi ne spune, ca de acú nainte ce este alu nostru se fia alu domniloru si ceea ce ne voru da ei se príimimu noi, acesta este ceea ce ne intrebti dta jupane. In-trebandu mai departe pe badea Ioanu despre rezultatele com-sarii nu mai scia séu nu mai vrea se'ti spuna nimicu, ci intre suspine se provóou la dn. advocatu alias procatoru (pro-curator), ca acelasi a tramisu cartile (procesulu) cu „rape-disiu“ (recepisse) la tabla (tabula regia), séu tocma „la Beciu la imperatulu“.

Din atata inca se póte cunósce, ca de si boierimea Tran-silvaniei se ocupa cu tréb'a comasatiunii mai multu cá de ani douadeci, totusi aceeași pana acum a naintatu fórte pu-oinu si fórte reu. Acestu adeveru ilu marturisesce unu core-spondinte alu lui „Korunk“ in Nr. 106 cu dat'a M. Osior-heiu 4 Sept. cá unulu carele avú ocaziune de a se informa despre starea lucrulu acolo pe locu la tabl'a regésca (curtea de apelatiune). Dupa acelasu tocma si in Secuime s'au fa-cutu fórte pucine comasatiuni; eara in districtele Fagarasiu si Naseudu nu s'a facutu nici una, precum crede elu — din l e n e ! Totusi in districtulu Fagarasiu s'au pornitu cateva procese asupra pasiuniloru si a paduriloru. Intr'aceea este interesantu a reproduce dupa acelasu corespundinte nume-rulu comasatiuniloru cate s'au facutu pana acum si cate s'au inceputu. Aceleasi sunt:

	Sate cu comasa-tiunea facuta	Cu aceeași inceputa	Sum'a
Comitatulu Albei de susu	8	4	12
" Turdei	11	18	29
" Clusiului	26	53	79
" Hunedórei	1	8	9
" Solnocului din l.	3	64	67
" Dabacei	2	22	24
" Cetatii de balta	3	14	17
" Albei de diosu	5	20	25
" Scaunulu Ariesiului	2	2	3
" Distr. Fagarasiului	—	—	—
" " Naseudului	—	—	—
" Scaun. Cicului	—	—	—
" " Odorheiului	—	1	1
" " Treiscaunelor	—	—	—
" " Mursiului	—	16	16
	Suma: 61	221	282

Acestea cifre inca nu ne sunt de ajunsu, pentrucá din ele se potemu precide lamuritu statulu cestiunii, ci s'ar mai cere neaparatu cá se cunósceamu si insemnatorulu numeru de procese cate se afla incepute si apelate in cause de comasa-tiune. Este óre ertatu a spera ca ni se va impartasi inoa si acea cifra? Se mai cuvine a insemna, ca tréb'a comasa-tiunii mai e incurcata preste mesura inca si cu miile de pro-cese urbariale, adica: pre candu boierii tierii negociésa séu se judeca cu comunelile din caus'a comasariloru, ei totuo-data se afla incurcati in mii de procese cu mii de tierani séu si cu comune asupra unoru mosióre tieranesoi (jobagesci), caroru ei le disputa natur'a de pamentu colonicalu si voru ale preface in mosii alodiale (boieresci); totu asemenea pro-cese decurgu si asupra mai multoru paduri, locuri de pa-siune, cum si asupra dreptulu de carciumaritu, moraritu, ma-celaritu, venatu si pescaritu. Desbaterile oare au decursu in diet'a trecuta asupra acestoru cestiuni urbariale ne mai sunt inca in próspeta aducere aminte; deoi noi repetimu aici inca numai atata, ca familiile boieresci cate au luatulu dela tíera des-pagubiri urbariale pana la 45 milióne si respektive pana la 70 milióne au trecutulu preste numerulu de oinoi mii, ca inse totu acelea familii isi avusera mosiile loru bucatite in mai multe mii de parti si particele. Acum inse boierii vo-iescu a c o m a s a ; adioa a'si mesura si lua mosiile loru totu numai in cate un'a séu doua bucati si asié a se separa cu totul de comune. Prea bine; impacati inse mai cu antain tóte procesele urbariale, suferiti cá poporulu se fia informatu

bine si fara nici o sfiela atatu despre folosele oatu si despre unele neplaceri ale comasatiunii, dedati 'lu a se asigura in-
contra grandinei, taieti intieptiesce cestiunea bucatituri
mosioloru tieranesoi in mii de patrare si optare, feritive a
mai face din comasatiune in prim'a linia cestiune strinsu n a-
tiunala, reorganisati tribunalele spre mai bine, apoi
atunci asteptati cu totu dreptulu oa comasatiunea se se faca
populara *), eara fara aceste conditiuni tote incercarile sunt
desiertē spre cea mai mare stricatiune a tieriei intregi. G. B.

Alb'a Iul'a in 21 Augustu. Unu corespondintē a'lu
pretiutei foi „Gaz. Transilvaniei“ voindu a suplini o „icōna
a scōleloru elementare,“ dupa cum se exprima in corespon-
dinti'a sa datata „de lunga Mirleu *) 22 Iuliu in Nr. 56, tre-
cundu de scōl'a nōstra gr. orient. redicata cu mari jertfe si
greutati in an. 1863, dice: Catu pentru gr. or. ei stau mai
bine cu scōl'a, si sunt demni de lauda, inse si aci este ceva
de amentitu, ca precum me incunoscintiaiu de catra unii si
altii, s'ar portā unu proesu cu D. directoru, fiinduca s'a re-
ntorsu invetiatur'a numai la Abodariu, si s'aru fi opritu unii
prunci cā se nu cante in biserica.“

Nu sciu dela cine s'au potutu informa atatu de reu a-
nonimulu corespondinte; cei ce cunoscū inse starea lucrului
afia, ca aelasi au tintitu sagē'a s'a cea veninōsa din tufele
Mirleului deadreptulu asupr'a subscrisului cā Directoru alu
scōlei cestiunate, zugravindu pentru on. publicu cetitoriu a'lu
susu laudatei foi o icōna ou totulu falsa cu penelulu patimei
si alu reintiei tendentiōse.

Incatu tiene pentru re'ntōrcerea invetiamentului la Ab-
dariu, nu 'lu intielegu, si astufeliu de apucaturi — ca-ci nu
le potu numi informatiuni — trecu inaintea oeloru ce ou-
noscu starea scōlei cestiunate de nisce calumnii simple; pen-
truca in scōl'a nōstra cestiunata se invetia si se propune cu
mare sirguintia totu ce se pōte numai propune intr'o ase-
menea scōla elementara. — Nui voiu specifica aci obiectele
pertractande cā se nu abusediu cu patinti'a on. publicu ceti-
toriu, ajunga atata, ca mai multi dintre elevii esiti din scōl'a
nōstra se primira in anulu scolasticu 1864/5 pe clas'a III-a
normale in scōl'a rom. catolica din loou, ēra 4 insi — din
carii unulu dintr'unu satu vecinu se primira cu testimoniū din
scōl'a nōstra la maiestrii.

Catu pentru cantarile bisericesci apoi, eu asiū dori din
suffetu, cā in tote bisericile nōstre se audu din partea prunci-
loru scolari cantanduse cu aceeași regula, placere si melodia,
cā chiar in biseriō'a nōstra.

In an. scol. 1864/5 se deprinsera elevii scōlei nōstre a-
companiati de tenerimea nōstra din gimn. catol. locale, atatu
de bine si in art'a musiceii vocale, cantandu St. Liturgia in-
trēga pe note, incatu dēca nu nearu fi lipsitu midilōcele ba-
nesci, imi vine a crede, ca corulu nostru n'ar fi statu inderep-
tulu corului tenerimei din Sibiu. — Tenerimea intrēga ia
parte fara nici o deosebire la cantari in biserica, pre langa
o b s e r v a r e a i n s e a o r d i n e i s i a d i s c i p l i n e i, ca-oi
imi vine a crede ca si D. cor. de langa Mirleu imi va da
dreptu, ca a tienē o scōla fara ordine si disciplina — aru in-
semn'a atata, catu a lasā elevii pustii in man'a sortii, fara
nici o regula, fara nici o conducere.

In an. scol. 1863/4 unu fiu alu unui poporanu alu bi-
sericeii nōstre, care inse nn cercetā scōl'a nōstra — luā Che-
ruviculu din gur'a invetiatoriuului, pre candu acest'a ilu intonā
eleviloru, si ilu cantā singuru — fara asi fi cerutu binecu-
ventare dela subscrisului. Conturbandu deci prin acēst'a pre
invetiatoriu in cantare, acest'a in 10 Nov. 1863 facū aratare
Titoriloru Santei bisericii, carii de locu dupa esirea din sant'a
biserica adunanduse in scōla, si adusera otariroa, cumca de
aci incolo nu este ertatu nici unii teneru a conturba pe in-
vetiatoriu — luandui cantarile din gura, oi vroindu care va
singuru a canta, mai nainte se 'ei cēra binecuventare dela
parochulu respectivu, carele apoi va incunoscintia pe invetia-
toriu; acēst'a apoi otarire a Titoriloru se publicā in biserica
in 1 Decembre 1863. — Tatalu baiatului crediendu in nepri-
ceperē sa, cā candu, scie Ddieu oe vatamare i s'aru fi fa-
cutu copilului, interitatu si indemnatu de unii voitori de bine
— vedi dōmne cā si D. cor. de langa Mirleu, asternū in
contr'a subscrisului a plansōre la maritulu consistoriu metro-
politanu concerninte. — Acēsta insemnēdia dara dupa famo-
sulu proesu, zugravitu in icōn'a scōleloru elementare a dlui.

Dēca dara observarea ordinei si a disciplinei in scōla si

*) Volksthümlich.

*) Mirleu se numesce padurea, ce se afla de asupra ce-
tatii in partea occidentale.

biserica facia cu elevii este o orima demna de a urdi procese,
atunci apoi n'avemu la ce ne mai sfarma capetele ou caus'a
scōleloru.

Sciu bine, ca asta scōla, care e singurulu productu no-
bilu a'lu conoordiei, armoniei, si alu legaturei cei firme a „dra-
gostei“ ce a domnit si domnesce intre subscrisul parochu
si intra poporeniū sei cei buni, redicata cā prin o minune,
fara vreunu capitalu anumitu, ci numai prin sucursulu popo-
rului din loou, si decatu carea nu este in orasiulu nostru alta
scōla elementara mai bine cautata si disciplinata, de si sus-
tinenta pana adi numai cu contribuii private, sciu dicu bine,
ca ea este unu spinu vatamatoriu in ochii multora si nearu
parē reu, dēca si D. coresp. anonimu s'aru numerā intre
aceia. — Fia inse siguru, ca prin „icōn'a sa“ n'a descura-
giatu pe subscrisul a procede totu mai de parte pe cararea
apucata, si ea ori cum s'aru incerca dlui alu zugravi, sub-
scrisul nu va cunōsce alta mandria, nu ar avē altu doru mare
in peptulu seu, decatu a vedē scōl'a cestiunata prosperandu
si in florindu, pentru care oerendu ajutoriulu parintelui oerescu
si contandu la sprigonirea braviloru sei poporeni, va si face
totu cei sta in marginit'a sa potintia. —

A l e c s a n d r u T o r d a s i a n u,
par. gr. or. cā directoru.

Closiu 13 Sept Guberniulu tienū eri o siedintia in
care si primira locurile consiliarii dela 1861, in aceeași sie-
dintia s'a cetitu conchiamarea dietei tieriei (vedi patent'a im-
peratēscā dupa „W. Ztg.“ pre I-a foia). Dupa acēsta, cei
ce au fostu impartasiti la alegerea din 1848, nobilii, voru fi
si acum fara censu, ēr' din partea poporului, care dupa vorb'a
lui „K.K.“ intrā de atunci intre siantiurile constitutiunei, ser-
vesce de cinosura censulu de 8 fl. v. a. contributiune de pa-
mentu, celu dela 1848.

Spre esecutarea alegerii se-au poruncitu conchiamarea co-
misiun'loru dela 1861. (Faceti bine si instr. le dati publicitatii. R.)

Spre denumirea regalistiloru s'au facutu pasii preliminari.
Sorice „Korunk“.

Nevasta lui K o s s u t h a moritu si Kossuth in numele
seu si alu filoru sei Ferencz Kossuth Lajos Todor face na-
tiunei magiare preste totu, rudeniiloru si amiciloru din tote
tierile cunoscuta mōrtea sociei sale intemplata in Turinu in
1 Sept., si unu casnicu de alu lui Kossuth publica acēsta in-
templare trista prin diurnalele magiare.

„Korunk“ intru unu articlu „az autonomia“ intre altele
dice si cuvintele: ca in urm'a zidariloru centralistice trebue
se fia gata — ca in 48 uniunea ii a costatu numai eliberarea
iobagiloru, dar' acuma cine sci, ce nu voru mai pretinde
(cine?) pentru ea?

— „Pretiuulu ce l'am platitu (?) atunci acum neoi ca se
mai baga in sēma. Mane poimane sōrtea magiarismului va fi
cā si a tatalui celui'a, care sia impartitu averea si acum vreu
se 'lu strimtoedie si de panaa gratifiea.“ sol. Nu intielegemu,
candu cineva cede altuia, ce i rapise pe nedreptu, si apoi se
i mai si dica, ca ia daruitu din alu seu. —

AUSTRIA INFERIORA. In vast'a Viena or' unde te
intorci nu mai audi, decatu vaieraturi despre starea financie-
loru, pe candu de alta parte tocma in folosulu meliorarii loru
se facu pregatiri la contragerea unui nou imprumutu, cu ca-
rele se se distinga acum aristocrati'a si clerurile. Conte
L a r i s o h, min. de fin., e silitu a apelā cu acestu imprumutu
la aristocratiia si la proprietatea cea mare, cari au acuma cea
mai buna ocaziune a dovedi simpatiele s'ale catra statu, sa-
rindu cu ajutōria, candu se afla in lipsa. —

Mai. S'a c. r. apostolica cu datu 4 Sept. a. c. benevoi
a denumi pe br. de G a b l e n z, locotienetoriu in ducatul
Holstein, incredintiandu'i conducerea administratiunii civile si
militare de acolo. — Diurnalele Vienei reportēsa dela Con-
stantinopole, cumca in 6 Sept. unu focu infricosiatu aru fi
mistuitu vro 2500 case, multe mosiee si edificia publice.

In caus'a noului sistemulu diurnalele centralistice,
precum si cele liberale nu se invoiescu, cā inainte de apla-
narea cestiunii dreptului de statu intre Ungari'a si Austri'a se
se iē inainte uniunea Ardēlului, din cauza oa atunci s'aru
clude legile de statu si constitutiunea imperiului, care in
Transilvani'a se afla primite intre legile statului. Mai incolo
ele se facu focu, ca de ce nu pasiesce regimulu Ungariei pe
facia cu program'a impaciuirii? —

„Debatte“ le respunde, cumca unu regimu, care de oparte
face totu ce pōte, pentru intregirea dietei Ungariei, ēr' de-
spre alta ese inaintea aceleiasi diete cu diplom'a din Oct. si
actele din Febr. acelu regimu dovedesce, ca vrē continuitatea
de drēptu asecurata si dincōce si dincolo de Lait'a, aplanan-
duse tote confusiunile remase de Bach si Schmerling, si spre

a comprobá acést'a se provóca la cuventarea ce o-a tîenutu d. fispanu Szögyényi, candu intrà in nou primitulu oficiu in Alb'a regala in faci'a multoru notabilitati ale comitatului, prin care desvoltà ideile regimului, care sunt: „Tîenerea cu santiania de sanctiunea pragmatica, considerarea impregiurarilor intrevenite, respectarea constitutiunii celei tenere a vecinilor nostri dincolo de Lait'a.“ Si in fine reflectésa, ca toti fispanii voru vorbi asemené si regimulu va face in tocma, numai fratii nemti de dincolo de Lait'a se precépa si se nu fia surdi, ca ungurii — facia cu ei — nu vréu neci o suprematia, neci vreu a le atinge neci unu dreptu, ci vréu numai, cá nemtii se respectese dreptulu Ungariei ad. dualismulu cu poteri imprumutate si egale.

„Hon“, diurnalulu radicalilor din Ungari'a vorbindu despre cuventarea lui Kaiserfeld dela banchetulu din Pettau in Stiri'a, ce pledá totu in sensu dualistiou, observa, oa déca sen. imp. s'a potutu constitui pe sene cá generalu cu tóte oa 114 deputati ai Ungariei, Croatiei si Venetiei n'au fostu de facia, de ce se nu se constitue pe viitoriu totu asemené si fara cei 26 deputati ardeleni? Si déca lipsindu acestia senatulu a debuitu se remana angustu, atunci si lipsirea ungurilor, croatiloru si a venetianiloru debuiea se 'lu fi facutu angustu. Se invoiesce inse si „Hon“, cá si celelalte tóte diurnalele unguresci la dualismulu constitutiunalu. Numai catu „Hon“ nu le póte uitá centralistiloru, ca ei punu pe cetatimea austriaca cá o falance in contra nobilimei Ungariei, si reprobandu acést'a adauge nesce ouvinte pline de spiritu si de mandria: — „Hei! noi cunóscemu interese cu multu mai'nalte decatu pe cele ale burgarimei austriace si ale nobilimei ungurice: ad. interesele poporului austriacu si ungurescu, cari neci odata nu le vomu sacrificá intereselor nobilimei unguresci, dar' cu buna séma neci intereselor burgarimei austriace. Inaintea ochiloru nostri nu se afla neci burgari, neci nobilime, ci numai cetatiani de statu. „Hon“ ad. in poterea constitutiunii din 1848 vré se se redice natiunea magiara intréga acolo, unde se aflá mai'nainte numai nobilimea, si in sensulu acést'a vré si elu dualismulu. Vederemo.“

Cronica esterna.

Conventiunea dela Gastein a inceputu a se pune in pracsu. Locutienetoriulu Austriei in Holstein e denumitu. In Schleswig se aplanésa lucrurile: institutele comune mai remanu comune; vam'a, post'a, telegrafulu se despartiescu cá si administratiunea financiaria.

FRANCIA. Parisu. „Patri'a“ scrie, oa regimulu francesu n'a protestatu in contra conventiunii de Gastein, ci numai a transmis o nota circulara la reprezentantii sei de pe la cabinete, cá se soia, cum precepe Franci'a acést'a conventiune si adauge indata, ca regimulu francesu o privesce cá unu actu pentru alta epoca, si caracterulu ei provisoriu lasa locu sperantiei, ca cestiunea ducateloru se va deslegá mai potrivit cu principale moderne.

Diurnalulu „Liberté“ din Franci'a vorbesce de unu arangementu, in care Rusi'a pretinde in favórea ducelui de Oldenburg o influentia spre ai oastigá suveranitatea ducateloru, care prin tractatulu dela Gastein se scurtesa in favórea Prusiei, si Angli'a n'ar' fi straina acestei influentie.

Parisu 10 Sept. Eri si-au datu manile si s'au salutatu Domnitoriulu Franciei cu regin'a Spaniei in S. Sebastianu. „France“ cu acést'a ocaziune adauge observarea la acést'a intalnire, cumca intre Parisu si Madridu si intre Londonu si Parisu domnesce unu simtiementu de benevointia, care debue se aiba o mare insemnatate pentru Europ'a. — Regin'a Spaniei dela locul intalnirii va merge la Biaritiu, unde s'au intorsu imperatulu si imperatés'a, ér' escadrele dela Cherbourg s'au dusu la tiermii Spaniei. — In Biaritiu se afla solulu Prusiei Goltz, si se astépta si sosirea lui Bismark. Br. Budberg, solulu Rusiei inca se afla acolo conferindu cu ministrulu Drouyn de Lhuys.

ROMANIA. Bucuresci. Diu'a de 30 Aug. a fostu splendida de la una ivire a sórelui pana la ivirea sórelui d'a doua di. La metropolia s'a cititu te-deum, la care au asistatu toti functionarii superiori ai statului; si sér'a au fostu mari focuri de artificie in gradin'a Cismegiu, in care nu mai incapea lumea. M. S. Domnulu a datu amnestia generale tu-

roru arestatiloru, preventiloru si urmaritoru pentru cele intemplate la 3 Augustu.

Eri, 1 Sept., a intratu in vigóre legea pentru obligarea totoru filoru si fioeloru din Romani'a se invetia carte.

Acést'a di este istorica. Ea va ocupá neaperatu unu piscu inaltu pe campi'a istoriei nóstre; si de acést'a di va fi nedeslipitu si numele: Dimitrie Cariagdi, sub alu carui ministeriu intra acést'a legea in vigórea ei. „Tr. C.“

Nr. 6136—1865.

1—3

Concursu.

Induranduse Maiestatea c. si apost. reg. a concede pre gratiosu cu pre inalt'a s'a decisiune din 10 Augustu 1863 ca in casulu acela candu docenti privati aru voli a prelege studiile la academiile c. r. juridice din Sibiu si Clusiu in limb'a romana, se se primésca la studiile respective deosebite 2—3 docenti privati; carii pentru ca voru prelege 4—5 ore pe septemana deosebi studiile practice (collegia practica) voru póte fi remunerati la castigarea unei remuneratiunei semestrale in suma do 200 fl. pana la 250 fl. v. a. avendu pre longa acést'a indreptatire de a primi dela auditorii mai avuti didactrulu pe fiacare semestru, in casu inse candu ar tîené aceste prelegeri vreunu profesorulu academicu ordinariu atunci acést'a va poté fi recomandata la una remuneratiune semestrale de 150 fl. pana 160 fl.

In fine se observa ca tempulu intrebuintiatu la vreuna academia in calitate de docente privatu nu se va numera intre anii de servitiulu statului.

Despre ce se incunosciintiasa volitorii concurenti in urma pre inaltei decisiuni ddo. 19 Februaru a. c. Nr. 702 1865 cu acelu adausu ca se si predé suplicele loru bine instructe pana in 1 Novembre a. c. cá in tempulu determinatu spre predare directiuniloru academice respective. Clusiu in 7 Septembrie 1865.

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Nr. 15448/354 1865.

Publicatiune.

Se face de comunu cunoscutu precum ca, in urmarea inaltei ordinatiuni ministeriale din 28 Iuliu 1865 Nr. 8690/395, pretiulu tabacului ordinariu (de rendu) de trasu pe nasu si mare macinatu la grauntiu Numerile 14 si 15 cuprinse in tarif'a pentru tier'a acést'a infintiatu din anulu 1858 s'au micioratu precum urmésa:

In batoiasie dela 98 cr. la 70 cr.

„ tabachere „ 88 „ „ 63 „

La vendiarea cu meruntulu:

Dela 3¹/₂ cr. la 2¹/₂ cr.

Hotarirea pretiulu pasesce in lucrare cu diu'a, intru care se va face cunoscuta la totu insulu dintre vendietori.

Sibiu in 9 Augustu 1865.

Dela c. r. directiune de finantia a tieriei,

Nr. 71 — 1865.

3—3

CONCURSU.

Pentru postulu de docente in scól'a gr. cat. din Teusiu, cu care sunt impreunate urmatórele emolumente:

1. 210 fl. v. a. din fondulu fostiloru granitarii.
2. Cortelu liberu si gradina.

Dela concurenti se recere:

1. Atestatu de botesu, ca e de relegiune gr. cat.
2. Atestatu despre absolvarea studialoru.
3. Atestatu déca cumva au mai fostu undeva docente.
4. Atestatu despre portarea morale si politica.

Pedagogii s'au preparandi voru avé preferintia. —

Doritorii de a ocupa acestu postu voru avé a'si tramite suplicele s'ale francate, si bine instructe pana in 25 Septembrie st. n. a. c. la oficiulu Archidiaconale in Aiudu.

Aiudu 21 Augustu 1865.

Oficiulu Archidiaconale gr. cat.

Pretiurile bucatelor in piati'a Brasiovlui.

(Mesur'a se ia in galet'a de Ardélu, din care doua facu trei mesure austriace.)

Sept. 15 n. 1865.

Grâu curatu galeta 5 fl. 88 cr., de midilocu 5 fl. 19 cr., amestecat 4 fl. 20 cr. —

Secara 3 fl. 21 cr., Papsioiu (cucurusu) 3 fl. 66 cr., Ordiu 3 fl. — cr., Ovesu 1 fl. 41 cr., Cartofi — fl. 90 cr.

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Se deschide nóua prenumeratiune, cá se devenimu in stare a ne mari formatulu, ca timpulu ni 'lu va cere si pretinde dela toti! Eosemplare din 350 tiparite se afla destule dela 1-a Iuliu! R.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.